

مشکلات زندگی خوابگاهی دانشجویان؛ یک مطالعه به روش کیفی

امراله ابراهیمی^۱، مجید ضرغام حاجبی^۲، علیرضا ترکان^۳، آزاده استقلالیان^۴، حسن میرزا حسینی^۲

مقاله پژوهشی

چکیده

زمینه و هدف: مشکلات مختلفی در دوران دانشجویی، همواره گریبانگیر دانشجویان می‌باشد. یکی از این مشکلات، زندگی در شرایط خوابگاهی و دور از زادگاه، شهر و خانواده دانشجویان است که می‌تواند مشکلات زیادی را برای وی به ارمغان بیاورد. علاوه بر آن، خود زندگی خوابگاهی نیز می‌تواند مشکلاتی داشته باشد که بر دشواری زندگی خوابگاهی بیافزاید. هدف این پژوهش بررسی مشکلات زندگی خوابگاهی به روش کیفی بود.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر یک مطالعه کیفی و به روش تحلیل محتوا صورت گرفت. داده‌ها به صورت ۱۲ مصاحبه نیمه ساختاریافته با دانشجویان خوابگاهی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان جمع‌آوری شد. نمونه‌گیری به صورت هدفمند در سال ۱۳۹۴ آغاز و تا اشیاع داده‌ها ادامه یافت. تحلیل داده‌ها هم‌زمان با جمع‌آوری داده‌ها و به روش آنالیز محتوای کیفی انجام گردید.

یافته‌ها: تحلیل داده‌ها منجر به استخراج ۱۳ درون‌مایه شد که تجارب مشارکت کنندگان را از پیامدهای مشکلات زندگی خوابگاهی نشان می‌داد. این مشکلات شامل امکانات، تغذیه، رفتار پرسنل و مسئولان، فعالیت‌های فرهنگی، تفریحی و مذهبی، هم‌اتاقی‌ها، هزینه‌های خوابگاه، بهداشت و... بود که هر کدام از این مشکلات رنج‌هایی را برای دانشجویان به دنبال داشت.

نتیجه‌گیری: مشکلات زندگی خوابگاهی تأثیرات منفی مستقیمی بر روند تحصیلی دانشجویان می‌گذاشت که می‌توان جهت رفع آن‌ها تلاش نمود.

واژه‌های کلیدی: مشکلات زندگی خوابگاهی، تحقیق کیفی، خوابگاه، دانشجویان

ارجاع: ابراهیمی امراله، ضرغام حاجبی مجید، ترکان علیرضا، استقلالیان آزاده، میرزا حسینی حسن. مشکلات زندگی خوابگاهی دانشجویان؛ یک مطالعه به روش کیفی. مجله تحقیقات علوم رفتاری ۱۳۹۵؛ ۱۴ (۲): ۲۴۹-۲۴۴

پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۴/۳

دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۱/۲۵

مقوله‌های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و رفاهی از خود نشان می‌دهند که می‌توان شرایط دانشگاه‌ها و در نتیجه جامعه را با بررسی وضعیت و بهبود آن بهتر نمود. (۳) دانشجویان قشر ممتازی هستند که اکثر نخبگان از میان آنان برمی‌خیزند. نظام آموزش عالی دستگاهی می‌باشد که این نیروهای انسانی باید در آن تربیت شوند تا بتوانند نقشی سازنده در جامعه ایفا کنند. یکی از عوامل توفیق در این امر آن است که حداقلی از سطح رفاه برای دانشجویان فراهم شده باشد. همچنین، برنامه‌های رفاهی باید معطوف به بالا بردن واقعی سطح رفاه و همراه با برداشت دانشجویان از وضعیت رفاهی مطلوب خودشان باشد (۲). این پژوهش جهت کسب شناختی واقع‌بینانه (Realistic) از وضعیت رفاهی و مسایل و مشکلات دانشجویان اجرا شد که منبع مناسبی برای آگاهی و تهیه راه‌حل‌های مفید و مؤثر جهت رفع مشکلات آنان در اختیار قرار می‌دهد تا دست‌اندرکاران رفاه خوابگاه‌ها با شناخت بهتری نسبت به برنامه‌ریزی برای آنان اقدام نمایند.

مقدمه

تحصیل کردن در دانشگاه، کار دشواری است و نیاز به تمرکز و آرامش کافی دارد و همیشه با مشکلاتی همراه می‌باشد. زندگی خوابگاهی نیز به این مشکلات می‌افزاید. مطالعه حاضر به شناسایی مشکلات زندگی خوابگاهی دانشجویان پرداخت تا با شناسایی مشکلات و رفع آن، مسیر تحصیل دانشجویان را هموارتر و آن‌ها را به سوی موفقیت‌های بیشتر رهنمون سازد. با رفع موانع حتی می‌توان خاطرات خوشی را از زندگی خوابگاهی برای آن‌ها به ارمغان آورد (۱).

تحقیق و پژوهش حاضر به طور کلی ۳ هدف را در رابطه با مشکلات زندگی خوابگاهی دنبال نمود. (۱) جمعیت رو به رشدی در کشور ایران در حال ورود به دانشگاه‌ها می‌باشد که این جمعیت هر ساله با افزایش قابل توجهی روبه‌رو است. بنابراین، جمعیت خوابگاه نیز به طبع آن زیادتر و یا خوابگاه‌ها متراکم‌تر خواهد شد. (۲) دانشجویان با توجه به سن و ماهیت دانشجویی در ایران، حساسیت زیادی نسبت به برنامه‌ها و سیاست‌ها از جمله برنامه‌ها و

۱- دانشیار، گروه روان‌پزشکی دانشکده پزشکی و مرکز تحقیقات سایکوسوماتیک، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۲- استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم، قم، ایران

۳- دانشجوی دکتری مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

۴- کارشناس ارشد مشاوره و راهنمایی، مرکز مشاوره و سلامت روان دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

Email: mirzahoseini.hasan@yahoo.com

نویسنده مسؤول: حسن میرزا حسینی

مصاحبه‌ها صورت گرفت (تحلیل هم‌زمان). یادداشت‌ها چندین بار مطالعه گردید تا درک کلی از متن به دست آمد. سپس متن، خط به خط خوانده شد. ابتدا کدگذاری سطح اول صورت گرفت؛ به این صورت که جملاتی که پاسخ سؤال‌های مطرح شده در مصاحبه بودند، مشخص گردید. سپس به مفاهیم اصلی این جملات، یک مضمون داده شد.

با مقایسه مضمون‌ها با یکدیگر، فهرستی از مضمون‌های اصلی و زیرمضمون‌ها به دست آمد. در کدگذاری سطح دوم، مضمون‌های اصلی و زیرمضمون‌ها مورد بازخوانی قرار گرفت. سپس مضمون‌های اصلی با معنای مشابه با یکدیگر دسته‌بندی شدند و از این‌رو، طبقات تشکیل گردید. کدبندی و تعیین طبقات توسط محققان صورت گرفت. سپس محققان به مقایسه مضمون‌های تعیین شده با یکدیگر پرداختند. جهت اعتباربخشی به نتایج، مصاحبه‌ها مکرر خوانده شد و از نظرهای همکاران به طور مرتب استفاده گردید. همچنین، نظارت خارجی جهت افزایش پایایی آن مورد استفاده قرار گرفت. برای این امر بخشی از داده‌ها به محقق داده شد که ارتباطی با مطالعه حاضر نداشت و به منزله ناظر خارجی بود. از این‌رو، مشخص شد که آیا او نیز درک مشابهی از داده‌ها دارد یا خیر.

محیط مصاحبه شامل خوابگاه‌های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بود. مصاحبه‌ها در اتاقی خلوت صورت گرفت؛ به طوری که حریم افراد رعایت شد. مدت زمان هر مصاحبه بسته به شرایط شرکت کنندگان از ۳۰ تا ۹۰ دقیقه متغیر بود. ملاحظات اخلاقی که در این مطالعه رعایت گردید، شامل اخذ مجوز از اداره خوابگاه‌های دانشگاه، گرفتن رضایت‌نامه کتبی آگاهانه از دانشجویان جهت شرکت در مطالعه، دادن اطمینان خاطر به دانشجویان در مورد محرمانه ماندن صحبت‌های آنان و حذف فایل‌های صوتی پس از پیاده نمودن بر روی کاغذ بود.

یافته‌ها

۴ (۳۳/۳۲ درصد)، ۶ (۵۰ درصد) و ۲ (۱۱/۶۸ درصد) نفر از دانشجویان شرکت کننده به ترتیب در محدوده سنی ۲۴-۲۰ سال، ۲۴-۲۸ سال و ۲۸-۳۲ سال قرار داشتند. ۴ نفر (۳۳/۳۲ درصد) از نظر سطح تحصیلات در مقطع کارشناسی، ۴ نفر (۳۳/۳۲ درصد) در مقطع کارشناسی ارشد، ۲ نفر (۱۶/۶۶ درصد) در مقطع دکتری عمومی و ۲ نفر (۱۶/۶۶ درصد) در مقطع دکتری حرفه‌ای و تخصصی بودند. ۱۳ مضمون از تجزیه و تحلیل متن دست‌نوشته‌های مشکلات زندگی خوابگاهی دانشجویان استخراج شد (جدول ۱).

مشکلات زندگی خوابگاهی از دید دانشجویان به طریق مصاحبه روایتی جمع‌آوری شد. کدگذاری و مدیریت داده‌ها با توجه به اصول پژوهش کیفی به شرح زیر است.

امکانات خوابگاه

از آنجایی که امکانات در هر مکان و زمانی در تسهیل زندگی به انسان کمک می‌کند، عدم وجود یا نقصان امکانات نیز می‌تواند مشکلات فراوانی را برای انسان فراهم نماید (۸). دانشجوی ۱۰ اظهار داشت: «برای تعداد ۳۰۰ نفر دانشجو، فقط دو تا ماشین لباسشویی گذاشتند که تقریباً هیچ وقت نوبت شستن لباس‌های من نمیشه و من همیشه مشکل دارم». دانشجوی ۳ بیان کرد: «برای هر سه تا اتاق یک کولر گذاشتند که همیشه یه چند نفر ما سردشون میشه و چند نفر گرمشون. همیشه ما با هم درگیر هستیم سر کولر».

برای بررسی مشکلات زندگی خوابگاهی استفاده از روشی مناسب است که مشکل را عمقی، دقیق و از منظر فرد بررسی کند. روش کیفی، روش مناسبی می‌باشد که می‌تواند بدون محدودیت‌های تحقیقات کمی، به درک جامع پدیده‌ها در شرایط و بافت خود کمک نماید؛ به عبارت دیگر، این روش انسان را در متن محیط و با تمام پیچیدگی‌های آن مورد توجه قرار می‌دهد و تجارب انسان را به صورت همه جانبه و فردی بررسی می‌کند. این روش می‌کوشد تا این ابعاد را از دیدگاه افرادی که آن را تجربه نمودند و یا در حال کسب تجربه هستند، در نظر بگیرد (۳).

در تحقیقات قبلی برای به دست آوردن مشکلات زندگی خوابگاهی از روش‌های کمی و پرسش‌نامه استفاده شد که به طبع آن نمی‌توانست مشکلات را عمیق و دقیق از منظر افراد به دست آورد. از طرفی، مشکلات در هر جامعه با جوامع دیگر متفاوت می‌باشد که از این حیث، تحقیق حاضر در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و با روش کیفی انجام شد. نتایج تحقیقات قبلی به شرح زیر است. مطالعه‌ای بر روی ۹۶۰ نفر از دانشجویان خوابگاهی استرالیا صورت گرفت. آن‌ها روش‌های اداره خوابگاه، وضعیت اقامت، عملکرد پرسنل خوابگاه و سیاست مبارزه با الکل را مشکلات اصلی خوابگاه مطرح نمودند (۴). مطالعه دیگر در خوابگاه دانشگاه ویسکانسین ایالات متحده آمریکا انجام شد. دوری و مشکل ملاقات با خانواده، سرویس خوابگاه، عدم سکوت در خوابگاه، اتاق‌ها و امکانات آن‌ها، سیاست مبارزه با الکل، رنگ اتاق‌ها و رفتار پرسنل خوابگاه جزء مشکلات زندگی خوابگاهی مطرح گردید (۵).

مطالعه دیگری که بر روی ۳۰۰ دانشجوی خوابگاهی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی صورت گرفت، عوامل رفاهی، بهداشتی، نحوه اداره خوابگاه و رفتار پرسنل خوابگاه را مشکلات زندگی خوابگاهی عنوان کرد (۶). مطالعه دیگری بر روی ۳۱۳ نفر از دانشجویان خوابگاهی دانشگاه‌های دولتی تهران انجام شد. دانشجویان در این مطالعه مشکلات عاطفی و روحیه، محیط خوابگاه، نحوه عملکرد مسئول خوابگاه، مسایل اجتماعی و امنیتی، روابط افراد در خوابگاه، بهزیستی روانی، نحوه برنامه‌ریزی و سازماندهی خوابگاه، مقررات و سیاست‌های خوابگاه و مشکل تهیه خوابگاه را مشکلات زندگی خوابگاهی مطرح نمودند (۷).

مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر یک مطالعه کیفی بود که به روش تحلیل محتوا انجام شد و به بررسی عمیق مشکلات زندگی خوابگاهی از دیدگاه دانشجویان خوابگاهی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۹۴-۱۳۹۳ پرداخت. نمونه‌ها شامل ۱۲ دانشجوی خوابگاهی بودند که به دلیل مشکلات زندگی خوابگاهی مراجعه نمودند. نمونه‌گیری به روش مبتنی بر هدف صورت گرفت. دانشجویانی که به شرکت در مطالعه تمایل داشتند و مشکلات را بیشتر تجربه کردند، به صورت فردی مورد مصاحبه قرار گرفتند. مصاحبه‌ها تا زمان اشباع داده‌ها و عدم دستیابی به نتایج جدید ادامه یافت. با دانشجویان در مورد اهداف مطالعه قبل از مصاحبه صحبت گردید و از آنان رضایت کتبی و آگاهانه جهت شرکت در مطالعه گرفته شد.

جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از پرسش‌های نیمه ساختارمند مطرح شده توسط پژوهشگر صورت گرفت. صحبت‌های افراد بر روی فایل صوتی ضبط و سپس بر روی کاغذ پیاده گردید. از تحلیل محتوا جهت تجزیه و تحلیل این مطالعه استفاده شد. شروع تحلیل داده‌ها از زمان مصاحبه اول و به موازات انجام

جدول ۱. مضمون‌های استخراج شده از بیانات مشارکت کنندگان

مضمون
۱) امکانات خوابگاه‌ها
۲) تغذیه
۳) رفتار پرسنل و مسئولین خوابگاه
۴) فضای اتاق‌ها
۵) فعالیت‌های فرهنگی، تفریحی و مذهبی
۶) سرعت اینترنت پایین و امکان اتصال موبایل
۷) روابط هم اتاقی‌ها
۸) بهداشت و امکانات بهداشتی
۹) هزینه‌های دریافتی
۱۰) سالن مطالعه و کتابخانه
۱۱) فضا و امکانات ورزشی
۱۲) سرویس رفت و برگشت
۱۳) آلودگی صوتی

تغذیه

تغذیه یکی از مهم‌ترین عوامل شادی و نشاط روانی، اجتماعی و جسمی است. نظام غذایی مناسب می‌تواند در روند تحصیلی دانشجویان نیز نقش به سزایی ایفا نماید (۹). دانشجوی ۱ عنوان کرد: «مقدار غذا برای من کمه و من هیچ وقت سیر نمیشم. مجبورم خودم هم غذا بپزم و وقت زیادی برای تهیه غذا صرف می‌کنم». دانشجوی ۶ اظهار داشت: «کیفیت غذا خیلی پایینه و معمولاً غذای دانشگاه را نمی‌خورم».

رفتار پرسنل و مسئولین خوابگاه

رفتار پرسنل خوابگاه می‌تواند در بینش مثبت یا منفی دانشجویان خوابگاهی نقش زیادی ایفا کند و یک رفتار مناسب می‌تواند باعث پذیرش مشکلات و تغییر نگرش آن‌ها نسبت به زندگی خوابگاهی گردد (۱۰). دانشجوی ۵ بیان نمود: «رفتار آشپز و نگهبان خوابگاه اصلاً رفتاری در شأن دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی نیست و گاهی اوقات پرخاشگری می‌کنند». دانشجوی ۱۰ اظهار داشت: «ما دانشجویان تا الان چند دفعه از مسئول خوابگاه خواهش کرده‌ایم که در تصمیم‌گیری‌هایی که در خوابگاه برای دانشجویان می‌شود، حداقل نظر خودمان را هم بگیرند».

فضای اتاق‌ها

اکثر دانشجویان بیشتر وقت خود را زمان حضور در خوابگاه در اتاق‌ها سپری می‌کنند. از این‌رو، فضای اتاق‌ها از جمیع جهات از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (۱۱). دانشجوی ۱ بیان نمود: «بعضی موقع اینقدر فضای کوچک و دلگیر اتاق برابم آزار دهنده است که فکر می‌کنم بی‌خیال تحصیل بشوم و به شهرم برگردم».

فعالیت‌های فرهنگی، تفریحی و مذهبی

فعالیت‌های فوق برنامه در خوابگاه‌های دانشجویی می‌تواند بر روی سطح رضایتمندی دانشجویان از زندگی در خوابگاه بسیار مؤثر باشد (۱۲). دانشجوی ۷ عنوان کرد: «برای هر مراسمی که مراجعه می‌کنیم به دانشگاه که در خوابگاه اجرا بشه، می‌گند پول نداریم». دانشجوی ۸ اظهار داشت: «همه دانشگاه‌ها اردوهای تابستانه برای دانشجویان دارن، ولی این دانشگاه چند سالیه که برنامه چشمتگیری اجرا نمی‌کنه. ما تو خوابگاه داریم می‌پوسیم».

سرعت اینترنت پایین و عدم امکان اتصال موبایل

آموختن دانش در عصر اطلاعات بدون اتصال به منابع علمی امکان‌پذیر

نمی‌باشد و قابلیت دسترسی به شبکه این امکان را فراهم می‌سازد. یکی از مهم‌ترین امکانات خوابگاه‌های دانشجویی، وجود اینترنت با سرعت مناسب است (۱۳). دانشجوی ۱۱ ذکر نمود: «هر وقت می‌خوام به یه سایت وارد بشم، باید یک ساعت زمان صرف کنم. تازه بعد از اون اینترنت قطع میشه و من عملاً دسترسی به هیچ سایتی رو ندارم». دانشجوی ۹ بیان کرد: «من نمیدونم چه فرقی داره بین وصل شدن به اینترنت با لپ‌تاپ با وصل شدن به اینترنت با موبایل؟ چرا امکان اتصال به اینترنت با موبایل را بستن؟».

روابط هم اتاقی‌ها

هم اتاقی‌ها در خوابگاه‌های شبانه‌روزی در حکم خانواده دانشجوی به حساب می‌آیند. از این‌رو، اگر هم اتاقی‌ها نتوانند با هم سازگار شوند یا حتی نیازهای یکدیگر را همانند یک خانواده برآورده کنند، احتمال فرسودگی روانی اعضای اتاق بالا می‌رود (۱۴). دانشجوی ۱۲ اظهار داشت: «بچه‌های اتاق ما هر کدوم از یه شهری اومدن و فرهنگ‌های متفاوتی دارن. برای همین تنوعتیم با هم صمیمی بشیم». دانشجوی ۶ بیان نمود: «من دوست دارم همه بچه‌های اتاق، هم رشته باشیم تا بتونیم با هم درس بخونیم، اما تو هر اتاقی رشته‌های مختلف هست».

بهداشت و امکانات بهداشتی

بهداشت و امکانات بهداشتی باعث سلامت افراد هر جامعه‌ای می‌شود. خوابگاه‌های دانشجویی نیز نیاز به امکانات بهداشتی دارند تا بتوانند سلامت افراد را تأمین کنند (۱۵). دانشجوی ۷ عنوان نمود: «سرویس‌های بهداشتی خیلی کثیفند و من سعی می‌کنم بیشتر دانشکده برم دستشویی تا خوابگاه». دانشجوی ۲ بیان کرد: «خوابگاه موش داره و من خیلی ناراحتم».

هزینه‌های دریافتی

هزینه، پول یا خدمت یا هر چیز دیگری است که فرد در ازای دریافت کالا یا خدمات پرداخت می‌نماید. هزینه‌ها برای دانشجویان خوابگاهی به دلیل عدم استقلال مالی و دوری از خانواده بسیار حایز اهمیت می‌باشد (۱۶). دانشجوی ۵ اظهار داشت: «هیچ کدوم از دانشگاه‌های دولتی برای خوابگاه پول زیاد نمی‌گیرن. من اگه می‌دونستم برای یک ترم خوابگاه باید یک میلیون تومان پول بدم، اصلاً اصفهان را انتخاب نمی‌کردم».

سالن مطالعه و کتابخانه

دانشجویان همیشه نیاز به مکانی امن، آرام و مناسب دارند که به مطالعه و انجام وظایف تحصیلی خود بپردازند (۱۷). دانشجوی ۱۰ بیان نمود: «نور سالن مطالعه خیلی بده و چشمم درد می‌گیرن». دانشجوی ۶ عنوان کرد: «کتاب‌های کتابخانه خیلی کم و قدیمی هستند».

فضا و امکانات ورزشی

ورزش جزء جدایی‌ناپذیر سبک زندگی سالم در زندگی ماشینی امروز می‌باشد و امکانات ورزشی مناسب می‌تواند در روند زندگی سالم تحصیلی دانشجویان خوابگاهی نقش زیادی ایفا کند (۱۸). دانشجوی ۱۲ اظهار داشت: «وسایل ورزشی خوابگاه خیلی کمه و تازه بعضی از این‌ها هم خرابند». دانشجوی ۱۱ ذکر نمود: «اصلاً زمان باز شدن سالن ورزشی معلوم نیست کی هست و مسؤولش هم معمولاً در دسترس نیست».

سرویس رفت و برگشت

رفت و برگشت دانشجویان از خوابگاه به دانشگاه یا بیرون و برعکس، سهم زیادی از زمان و انرژی دانشجویان را به خود اختصاص می‌دهد (۱۱).

در عملکرد فرد و یا حتی سلامت جسمی و روانی فرد مؤثر بود و آثار سوء برای فرد به همراه داشت یا حداقل باعث احساس ضعف در فرد می‌شد. از جمله موارد دیگر می‌توان به مشکلات اینترنت (یکی از نیازهای اساسی دانشجوی)، سرمایه‌ی و گرمایش و یا آلودگی صوتی و هر کدام از دیگر مشکلات اشاره کرد. سالانه مقادیر قابل توجهی از منابع ملی، صرف تحصیل و پیشرفت دانشجویان در جهت اعتلای سطح علمی کشور می‌شود. با کاستن هر کدام از موانع تحصیلی هرچند کوچک، می‌توان شتاب بیشتری به پیشرفت علمی کشور بخشید که تمام انگیزه محقق مطالعه حاضر را می‌توان در این امر خلاصه نمود.

مقایسه نتایج مطالعه حاضر با مطالعه‌ای در استرالیا که مشکلات را روش‌های اداره خوابگاه، وضعیت اقامت، عملکرد پرسنل خوابگاه و سیاست مبارزه با الکل برآورد نمود (۴)، نشان داد که مشکلات در استرالیا کمتر به امکانات مربوط می‌شود و بیشتر با قوانین اداره خوابگاه مرتبط است. مقایسه نتایج این مطالعه با بررسی مشکلات زندگی خوابگاهی در آمریکا که مشکلات را دوری و مشکل ملاقات با خانواده، سرویس خوابگاه، عدم سکوت در خوابگاه، اتاق‌ها و امکانات آن‌ها، سیاست مبارزه با الکل، رنگ اتاق‌ها و رفتار پرسنل خوابگاه برآورد کرد (۵)، نشان داد که دانشجویان آن خوابگاه نیز شرایط و مشکلات مشابهی با دانشجویان مطالعه حاضر داشتند و این دو تحقیق همسو بودند.

مطالعه‌ای به بررسی مشکلات زندگی خوابگاهی در خوابگاه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی پرداخت که مشکلات را عوامل رفاهی، بهداشتی، نحوه اداره خوابگاه و رفتار پرسنل خوابگاه عنوان کرد (۶). مقایسه آن با مطالعه حاضر نشان داد که وضعیت خوابگاه‌های داخل کشور ایران مشابه به یکدیگر می‌باشد. این دو تحقیق نیز با یکدیگر همسو بودند. مقایسه نتایج پژوهش حاضر با مطالعه‌ای بر روی خوابگاه‌های دانشگاه‌های دولتی تهران نیز نشان داد که مشکلات مشابهی در خوابگاه‌های دولتی تهران وجود دارد (۷). تنها مشکلی که در خوابگاه‌های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بیشتر از دیگر خوابگاه‌ها به چشم می‌خورد، هزینه خوابگاه بود که هزینه قابل توجهی بنا به قوانین این دانشگاه از دانشجویان جدیدالورود جهت اقامت در خوابگاه اخذ می‌شد. این دو پژوهش در دیگر موارد همسو بودند.

در پایان امید است که نتایج این مطالعه بتواند راهگشای تصمیمات و سیاست‌های آینده و مرتفع کننده یا کاهش دهنده مشکلات فعلی دانشجویان باشد. شایان ذکر است که تحقیق حاضر فقط به بررسی مشکلات و نقاط ضعف خوابگاه‌های دانشجویی پرداخت و هیچ گزارشی در خصوص نقاط قوت در نظر نداشت. ذکر این نکته الزامی می‌باشد که اکثر دانشجویان در کل از شرایط موجود در خوابگاه‌ها ابراز رضایت نمودند و حتی عنوان کردند که مجموعه خوابگاه‌های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان سطح بالایی در بین خوابگاه‌های داخل کشور و یا حتی در سطح بین‌المللی طی بررسی‌های خودشان دارد. همچنین، برخی از دانشجویان دلیل انتخاب این دانشگاه را به خاطر خوابگاه‌های خوب آن عنوان نمودند.

سپاسگزاری

بدین وسیله از همکاران محترم مرکز مشاوره و سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تمام شرکت کنندگانی که صبورانه به بازگویی تجارب خویش پرداختند، تشکر و قدردانی می‌شود.

دانشجوی ۶ عنوان کرد: «مسیر خوابگاه سر بالاییه و سرویس هم نداره و من اگه یه کیسه میوه خریده باشم، نفسم می‌گیره تا برسم به خوابگاه». دانشجوی ۴ بیان نمود: «هر وقت که می‌خوام برم دانشکده باید دو ساعت زودتر راه بیافتم تا به موقع برسم».

آلودگی صوتی

آرامش و عدم آلودگی صوتی در هر سبک زندگی سالم و استاندارد از لوازم اصلی آن به شمار می‌رود. دانشجویان علاوه بر محیط خوابگاه‌های دانشجویی، برای مطالعه نیز نیاز به آرامش دارند (۱۹). دانشجوی ۳ اظهار داشت: «آخر شب‌ها بچه‌ها تو راهروها خیلی سر و صدا می‌کنن. من اصلاً نمی‌تونم بخوابم». دانشجوی ۱ بیان نمود: «بچه‌ها تو اتاق مراعات نمی‌کنن که برای مطالعه سکوت رو رعایت کنند و برای مطالعه تو اتاق مشکل دارم».

بحث و نتیجه‌گیری

همان طور که در فصل قبل اشاره شد، مشکلات زندگی خوابگاهی در پژوهش حاضر به طور خلاصه عبارت از (۱) امکانات خوابگاه‌ها از قبیل سرمایش و گرمایش، اتو، یخچال، ماشین لباسشویی، وسایل آشپزخانه، کمد، بند رخت، تخت، فرش و موکت نامناسب و با کیفیت پایین، (۲) تغذیه نامناسب در خوابگاه‌ها، (۳) نامناسب بودن رفتار پرسنل و مسئولین خوابگاه‌ها در برخی موارد، (۴) کمبود فضای اتاق‌ها و تعداد افراد زیاد ساکن در آن‌ها، (۵) عدم کمیت و کیفیت فعالیت‌های فرهنگی، تفریحی و مذهبی و نیز برنامه برای اوقات فراغت دانشجویان، (۶) پایین بودن سرعت اینترنت و عدم امکان اتصال موبایل به اینترنت، (۷) روابط نامناسب هم اتاقی‌ها به دلیل اختلافات فرهنگی و رشته‌ای و عدم رعایت حقوق یکدیگر، (۸) نامناسب بودن هزینه‌های دریافتی جهت اسکان در خوابگاه، (۹) بهداشت و امکانات بهداشتی نامطلوب و غیر استاندارد خوابگاه‌ها در مواردی، (۱۰) سالن مطالعه و کتابخانه نامناسب از نظر فضا، کتاب، میز و صندلی، موقعیت مکانی و ساعات استفاده از آن، (۱۱) زیاد بودن آلودگی صوتی در محیط خوابگاه‌ها، (۱۲) نبودن سرویس رفت و برگشت به دانشگاه و برعکس در مواردی و ساعت‌هایی از روز و (۱۳) عدم وجود فضا و امکانات مناسب ورزشی و ساعت استفاده از آن‌ها است.

هر یک از این مشکلات از زبان تعدادی دانشجویان بیان گردید. آن‌ها با این مشکلات برخورد داشتند و داستان‌ها و روایت‌های زیادی از این مشکلات ذکر نمودند. بنابراین، مشکلات با توجه به اشباع نظری و این که اکثر دانشجویان مذکور در مورد آن‌ها اتفاق نظر داشتند، به دست آمد. این محقق می‌باشد که در روش تحقیق تحلیل روایت، ابزار تحقیق است و با حضور در موقعیت فرد و لمس و درک شرایط و دیدگاه‌های پدیدار شناختی، به جمع‌بندی موضوع مدنظر می‌پردازد. محقق در مطالعه حاضر مشکلات زندگی خوابگاهی را با تمام وجود احساس و لمس نمود. از نظر محقق، گاهی اوقات امکان تحمل برخی مشکلات وجود نداشت و یا بسیار دشوار بود. از این‌رو، دست‌یاری دست‌اندرکاران خوابگاه‌های دانشجویی را جهت بررسی و در صورت امکان رفع یا کاهش مشکلات به طور جدی می‌طلبید.

نتایج مبین این مطلب بود که برخی از مشکلات ذکر شده تأثیرات مستقیم و غیر مستقیم به سزایی در روند تحصیلی و یا حتی وضعیت روان‌شناختی دانشجویان داشت. به عنوان نمونه می‌توان مشکل تغذیه نامناسب را نام برد که

References

1. Mohammadi A, Samadi H. The structure of a myth. Tehran, Iran: Chista Publications; 2002. [In Persian].
2. Hariri N. Principles and qualitative research methods. Tehran, Iran: Science and Research Branch, Islamic Azad University; 2006. [In Persian].
3. Abbasi A. Narrated applied. Tehran, Iran: Shahid Beheshti University; 2014. [In Persian].
4. Ladinsky JL, Nguyen HT, Volk ND. Changes in the health care system of Vietnam in response to the emerging market economy. J Public Health Policy 2000; 21(1): 82-98.
5. Berlyne DE. Aesthetics and psychobiology. New York, NY: Appleton-Century-Crofts; 1971.
6. Afshani SA, Asgari-Nodoushan A, Sefid M. The study on cultural problems in dormitory life among male students of Yazd. Sociological Studies of Youth Journal 2012; 2(5): 9-26. [In Persian].
7. Saeidi AA, Esmailzadeh K. Check the problems dormitories students of public universities in Tehran. Woman and Health 2010; 1(1): 43-88. [In Persian].
8. Bohr N. Discussion with Einstein. In: Schilpp PA, Editor. Albert Einstein: Philosopher-scientist. Carbondale, IL: Library of Living Philosophers; 1949.
9. Pollan M. Food rules: an eater's manual. New York, NY: Penguin Books; 2009.
10. Training Institute of Technology. Communicate effectively with environmental and other [Online]. [cited 2011]; Available from: URL: http://nit.ac.ir/plan/file_part/form_part/20121281315186091770811158.pdf [In Persian].
11. Mohammadpur A, Rezaei M. The meaning reconstruction of modernization' consequences in ouraman, a region of Iranian Kurdistan, (based on the Grounded Theory Study). Iranian Journal of Sociology 2008; 9(1): 3-33. [In Persian].
12. Khaledian M. The effectiveness of life skills training on mental health and self-esteem of individuals addicted to narcotics. Journal of Social Psychology 2013; 2(29): 1-15. [In Persian].
13. Alizadeh M. Check the status of Internet speed in Iran and its neighboring countries. Daneshvacomputer 2009; 10(89): 63-6. [In Persian].
14. Babak Moein M. Reading caricator discourse on stress schema. Academy of Arts Publications; 2009; [In Persian].
15. Sarbaz Shandy M. Health and work safety. Tehran, Iran: Fanavaran Publications; 2012. [In Persian].
16. Razzaghi A. Household management and costs. Tehran, Iran: Curriculum and Textbook Development Office; 2013. [In Persian].
17. Momeni K, Karami J, Shahbazi R. The relationship between spirituality, resiliency and coping strategies with students' psychological well-being. J Kermanshah Univ Med Sci 2013; 16(8): 626-34. [In Persian].
18. Shirini A, Kashf M, Ameri H, Sayed Ahmadi S. View authors compared the facilities (equipment, exercise spaces) and human resources for school physical education for boys and girls an average of Ardabil province with standards. Proceedings of the 6th National Student Conference Iran's Physical Education and Sport Sciences 2011 Dec 16-17; Tehran, Iran. [In Persian].
19. Poor Ebrahim Jafari.P, Haghighat.S, Hajly.M. The effects of omestic materials and location of the sound source to reduce noise pollution in underground railway stations in Iran. Proceedings of the 1st National Conference on Sustainable Development 2012 May 16-17; Tehran, Iran. [In Persian].

The Problems of Students' Dormitory Life; A Study by Qualitative Method

Amrollah Ebrahimi¹, Majid Zargham-Hajebi², Alireza Torkan³, Azadeh Esteghlalian⁴,
Hassan Mirza-Hosseini²

Original Article

Abstract

Aim and Background: During a studentship time, students suffer several problems. One of these problems is living in dormitories and far from home, family and the city that can bring many problems for student. In addition, hostel life can also cause problems that increase the difficulty of life in dormitories. This study aimed to assess the difficulties of dormitory life by using qualitative method.

Methods and Materials: This study was a qualitative study using content analysis approach. The process of data collection consisted of 12 semi-structured interviews with students living in the dormitories of Isfahan University of Medical Sciences, Iran. Purposeful sampling began in 2015 and continued until data saturation. Data analysis was done using content analysis method.

Findings: Data analysis tended to the extraction of 13 themes that indicated the participants' experiences of the difficulties of living in a university dormitory. These problems included facilities, nutrition, behavior of the staff and administrators, cultural, recreation and religion activities, roommates, costs of accommodation and care that each one caused problems for students.

Conclusions: Dormitory life problems such would have a direct negative impact on the education process of students and officials can try to improve them.

Keywords: Dormitory, Life problems, Qualitative research, Students

Citation: Ebrahimi A, Zargham-Hajebi M, Torkan A, Esteghlalian A, Mirza-Hosseini H. **The Problems of Students' Dormitory Life; A Study by Qualitative Method.** J Res Behav Sci 2016; 14(2): 244-9.

Received: 13.04.2016

Accepted: 23.06.2016

1- Associate Professor, Department of Psychiatry, School of Medicine AND Psychosomatic Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

2- Assistant Professor, Department of Psychology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran

3- PhD Student, Department of Counseling and Guidance, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

4- MA of Counseling and Guidance, Mental Health Counseling Center for Students, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Hasan Mirzahoseini, Email: Mirzahoseini.hasan@yahoo.com